

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 185.

V Ljubljani, v ponedeljek 16. avgusta 1886.

Letnik XIV.

Grof Aponyi in zmerna opozicija.

Kdo da je Aponyi, je ljudem, ki berejo novine, kolikor toliko znano. Grof Aponyi je madjarski rodoljub, gotovo še boljši, kakor Tisza, vodja zmerne opozicije, sicer pa katolik in konservativec. Nekteri ga smatrajo za naslednika Tiszi, ter so mu že očitali, da Tiszi nalašč polena pod noge meče ter on njegov stol spodriva, da bi padel. Tako ga je pri znani Janski-jevi zadevi interpeliral in k znani izjavi zoper Janskega moralno prisilil, med tem, ko se je Tisza kroni nasproti zagulil, plašč po vetru zasukal in se vstopil na nasprotno stran, ter se podal v tabor vojaške stranke. Tako je bilo nekako brati v „Pol. Corr.“. Na to pa odgovarja „Pesti Naplo“, znabiti njegovo glasilo, ter pravi: „Na Ogorskem je vsak politikar, ki se količkaj šteje, tega prepričanja, da grof Albert Aponyi ni zmožen tako vesti se, kakor mu očita „Pol. Corr.“ Grof Aponyi je značaj, da se o njem nikakor ne more reči, da bi pri svojih političnih izjavah zastopal načela, ktera bi se na spodaj drugače, a na zgornj zopet drugače dala razlagati. Aponyi je odločno obsojeval protinarodnega duha, ki se je pojavil v zadevi Janskega, skupne vojne in nje naprav; je pa vse to le takrat omenil, ko se je, opiraje na stališče Deakove stranke, izrekel v smislu, da ta naprava se ima ohraniti in vzdržati na korist narodu in prestolu. Grof Aponyi je to svoje prepričanje vsikdar in pri vsaki priliki javno priznal in v tej stvari mu ni treba zvičati. Kdor to trdi, se uprav tako laže, kakor tisti, ki pravi, da je zmerna opozicija svoje stališče, kar se tiče vojne, spremenila. Zmerna opozicija je danes na istem stališču, kakor je bila nekdanj: ona zametuje vojaško nazadnjaštvo (reakcijo), ona obsoja Kolomana Tiszo, ki nima moči bojevati se zoper to reakcijo, niti noče obstati, da je za to preslab; zmerna opozicija je bila zmiraj te misli, da se morajo naprave skupne vojne vzdrževati. Kaj še ostane o trditvi „Politische Corr.“? Znabiti neko pismo, ktero je grof Aponyi pisal prijatelju njegovega stališča in ki ga je v „Pol. Corr.“ — ni težko uganiti — koma na korist s pritisklinami priobčila. Grof Aponyi je sedaj v Ems in potem gré v Blankenberg, zaradi tega osebno ne zavrača tega obrekovanja.

Izmed ogerskih opozicijskih listov posebno „Nemzet“ prav simpatično pozdravlja kraljevo pismo, ker je izdano popolno na vstavni podlagi. Podpis Tisze na ročnem pismu dokazuje, da so v njem razviti tudi nazoru vlade, ter se smemo nadejati, da se bode dežela pomirila. . . . Sploh so stranke na Ogorskem, ktere so „na državno-pravnem stališču“ zadovoljne s kraljevim razpisom in tudi razodenejo misel, da je sedaj zadeva Janskega tako rekoč odpravljena.

Radikalna opozicija pa, sodeča o kraljevem pismu, vdarja na take strune, da se ne dá spoznati, da bi jim bilo posebno mar za pomirjenje, tako, da so vsi zvesti podložni, ki poznajo težke vladarjeve dolžnosti, nekako v skrbéh zaradi te vrtoglavnosti. Takim ljudem še beseda, govorjena z Najvišega prestola, ne zadostuje, in če se ljudje ne spametvajo, bode morala tudi vlada biti pripravljena na vse. Sicer ne bode lahko temu, ki je dosihmal skozi prste gledal, stopiti trdno na noge, a pismo je za kraljem podpisal tudi Tisza in ko je to storil,

bode tudi vedel, kake posledice se iz tega dajo izpeljati.

Zupanija Peštanska in mestni zastopniki v Debrecinu so se takoj vdali kraljevemu pismu. V obeh krajih so namreč brž sklenili, opustiti vse peticije do državnega zbora o zadevi Janskega. A nič kaj veselega se ne poroča iz županije Stolinogradske (Stuhlweissenburg) in iz Bereške. Tam so precej en dan potem, ko je izšlo kraljevo pismo, sklenili protestirati zoper znane izvršitve. Istega dne so pa tudi pripravljali take sklepe v Ketskemetu, Jegru (Erlau), in Nagy-Enyedu, v poslednjem mestu so se vdeležili takih shodov tudi članovi vladne stranke. — Sploh se bodo sedaj duhovi na Ogorskem spoznali in ločili. Ker je videti, da skrajna levica še sedaj ne bode mirovala, združile se bodo toliko ožje stranke, ki so na državnopravni podlagi. Vladna Tiszova stranka je dosihmal ljubkovala s skrajno levico, sedaj bode pa prisiljena, iskati si zaveznikov pri zmerni opoziciji. Kakor je videti, se ta ne bode dala dolgo prositi, ali radikalna bode hotela vladno stranko zase pridobiti, niti ji ne bode volja, hoditi s Tiszo čez strn in drn. Predržnost ji za to ne manjka, pa gotovo tudi prilike in pomočkov ne — zlasti če človek ni zbircen — vladi mnogo sitnosti napravljati.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. avgusta.

Notranje dežele.

Sedem let je minulo 12. avgusta, odkar je postal grof Taaffe ministerski predsednik v Avstriji; minister notranjih zadev bil je pa že od 15. februarja 1879. Nade, veselje in navdušenje slovanstva ob njegovem imenovanju pred sedmimi leti bilo je pač precej večje, kakor pa so vspehi, ki smo jih v teku sedmih let dočakali. Posebno veliko smo se nadejali o bodoči avtonomiji posamičnih narodov in dežel. Nekteri so si celo Taaffeja predstavljali kakor kakega vrtnarja, ki bo pod državno drevo stopil, ga potresel in avtonomija nam bo sama doli padla, kakor zrela hruška. In glejte, prav v tem oziru nismo prav nič dosegli; veliko prej bi se pa Nemci lahko pohvalili, da so centralizaciji za nekaj korakov bližje, če prav jo pod sedanjem cesarjem tudi ne bodo dosegli; kajti leta 1879 obljubil nam je presviti vladar v svojem prestolnem govoru razvoj vsake narodnosti po postavnem potu pospeševati, deželno avtonomijo kolikor moč podpirati in sploh vsakemu svoje pravice dati. Naš cesar je mož beseda in nanj se smemo zanašati! V narodnem oziru so Čehi prav veliko dosegli v teh sedmih letih, Slovenci po Kranjskem malo, naši bratje po ostalih slovenskih pokrajinah pa toliko kot nič! Koliko se je že pisalo za slovenske srednje šole po Štajarju in Primorji, koliko za slovenske ljudske šole po Koroškem, pa vse je bilo bob v steno. Z veliko težavo, da smo dobili v Ljubljano slovenske paralelke na dolnji gimnaziji in še za te se ne vé, če bodo obstale ali ne. Omeniti vredno je tudi, da smo pod to vladno dobili zopet deželni zbor in obrtnijsko ter trgovinsko zbornico v domače roke; kakor tudi da so v mestni občini Ljubljanski dobili gospodarstvo narodni možje v roke. Po Štajarskem, Koroškem in po Primorji so pa naši bratje še vedno ondi, kjer so bili pred sedmimi leti. Tudi za las se jim žalostna osoda ni zboljšala in to je jako temna stran Taaffejeve vlade vseh sedmih let. Sicer pa se ne more tajiti, da je Avstrija po notranjem in po vnanjem napredovala, od kar je Taaffe na krmilu. Denarstveni stan se je

mного zboljšal. to potrjuje temeljito borska, ki je jako občutljiva za zgubo in dobiček. Mnogo je izdelanih železnic, ki bodo svoj čas tudi svoj dobiček donašale. Enako se je na zvonaj veljava in spoštovanje Avstrije mnogo povzdignilo ter v zboru velesil tudi njena beseda kaj velja. Naj bi nesrečnega dualizma ne bilo, prav brezskrbno bi gledali lahko v prihodnost.

Na Dunaji se je ustanovilo društvo, ki se bo pečalo izključivo le z gojitvijo *krščansko-verske umetnosti* v vseh njenih strokah. Povod temu koraku bila je v resnici žalostna sedanost tekočega stoletja. Po velikih mestih se umetnost že nahaja na stopinji, kakor se ji spodobi, toda kako pa je v tem oziru po deželi? Reči moramo, da mnogokrat jako slabo. Tu in tam bi si radi kaj lepega omislili; ta bi si rad postavil kako znamenje, oni zopet podoba kakega svetnika. Tu se stara cerkev popravlja in prenavlja, tam se kaj preziduje ali ji kaj dozidati želi; ali mojstra ni pravega. Delo se izroči naposled kakemu samouku — sušmarju, ki je dovršil svojo delo tako, da bi bilo mogo boljše, ko bi ga pričel ne bil. Le pogledajte obilna znamenja po naši domovini in pritrđiti nam morete, da so podobe Križanega kakor tudi one Matere Božje in drugih svetnikov slikane ali rezbane v resnici prave karikature, kterih izdelovatelj zasluži zaradi razžalenja božjega Veličanstva po takih spakah pod ključ priti, če bi jih bil namreč nalašč tako skazil. Toda kaj se hoče? Nihče ne more več dati, kakor sam ima! Prav tako je tudi tukaj. Kakor pri nas, enako se po kmetih godi po celi Avstriji. Da se pa to odpravi, ustanovilo se je na Dunaji društvo, ki se bo z gojitvijo krščansko-verske umetnosti pečalo. Kjer in kedar bode imel ta ali oni župnik v tem smislu kaj na srcu, ter ne bo vedel, kam naj bi se obrnil po poštenega mojstra, pisal naj bo temu društvu, ki ga bo po svoji najboljši moči podpiralo in mu tudi vse potrebno nasvetovalo. Še boljše bi bilo, ko bi se tudi pri nas tako društvo ustanovilo, da se vendar enkrat že odpravijo iz dežele spake, ki so nevedne, da bi predstavljale izvoljence božje. Spodobnost je vendar prvi pogoj pri takih podobah, ktera se pa tako mnogokrat pogreša. Mož imamo za tako društvo dovolj, ki bi povsod vedeli svetovati in tudi potrebno poskrbeti itd. Kaj, ko bi izvrstni pisatelj „Stavbinskih slogov“, č. g. župnik Koprivnikar in dr. na čelo stopili? Mislimo, da bi udov ne manjkalo, naj bi bili tudi samo tisti, ki kaj umejo, bi jih ne bilo malo.

Gledé *poduka v ljudskih šolah* sklenil je veliki shod ljudskih učiteljev v Pragi sledečo resolucijo: „Ozira se na to, da je po sedanjih metodi že v ljudski šoli toliko naučne snovi nakopičene, da se po njej pravi pedagoški namen odriva, temveč pri vsem tem tudi šolska mladina zavoljo preobilnega natezanja na duhu in telesu škodo trpi, ker ji pravega in potrebnega počitka primanjkuje; gledé na to, da to še posebno o ženski mladini velja, pri kteri so nasledki še tem bolj pogubljivi v svojih posledicah, čem nežnej da je dotična telesna sestava in čem preje se razvije; gledé na to, da se število, podučnih ur in predmetov, če prav že samo na sebi že sedaj veliko, še vedno množi po nakopičevanju neoblatnih predmetov, posebno vsled poduka drugega deželnega jezika in tujih jezikov, kar bi nikdar ne smelo v ljudsko šolo pripadati, posebno pa že tje kaj ne, kjer so otroci še v najvažnejši starosti; gledé na to, da se mladina po 6. urah pri šolskem poduku doprinešenih še doma k poduku sili ali za druga dela porablja: — izjavlja dne 10. avg. 1886 v Pragi zbrani učiteljski shod, da bi bilo za ljubezni polno izgojo sledeče potrebno. 1) Učne snovi naj se, kolikor le moč skrečijo, mero temu okrajšanja naj določijo kraju primerno in po potrebi dotični učitelji sami. 2) Da število podučnih ur po ljudskih in meščanskih šolah nikjer ne presega v prvem razredu na teden po 16, v II. 18, v III. 20, v IV. 22, v V. 24 in po višjih razredih 26. 3) Poduk v neoblatnih predmetih naj se po moči omeji. Poduk drugega deželnega jezika vpelje naj se pa le ondi, kjer je prebivalstvo mešane narodnosti, za neoblaten

predmet od četrtega razreda dalje. 4. Domače naloge naj popolnoma odpadejo, zasobni poduk naj se pa kolikor se le dá, okrajša, da bo otrokom toliko več časa za počitek ostalo. 5. Ženska šolska mladina naj se doma manj uči, za to pa več vadi v domačih ženskih opravilih, ki ji bodo za prihodnje življenje potrebna. Učenje tujih jezikov naj se pri njej kolikor le možno okrajša. 6. Da se obilnemu duševnemu natezanju napravi primerna protipeza, naj učenci večkrat telovadijo in to če mogoče vselej na prostem. Poleg tega naj se jim pa tudi po vsaki bolj težavni uri več prostega za oddihljaj privoši."

Iz *volilnega shoda*, ki so ga te dni štajarski Slovenci na poziv političnega društva "Sloga" v Ormoži napravili, nam je na podlagi Grškega telegrama v "Politiko" sledeče sporočati: "Na poziv političnega društva 'Sloga' napravil se je te dni v Ormoži volilen shod, na katerem se je kanonik dr. Gregorec svojim volilecem kot kandidat za v državni zbor predstavljaj. Vprašali so ga, kateremu klubu da misli pristopiti, na kar jim je odgovoril, da si v tem oziru želi imeti popolnoma proste roke. Dalje so zbrani narodnjaki izrekli svojo željo, da naj dr. Gregorec kot bodoči državni poslanec na to deluje, da se osnuje že večkrat omenjeni jugoslovanski klub v državnem zboru. Na to je menda dr. Gregorec odločno odgovoril, da vsaj sedaj o soštavi tega kluba še ne more biti govorjenje. Neki drug volilec je vprašal, če je res, da je naučni minister slovensko predavanje v Mariborskem bogoslovnem semenišči prepovedal. (V tem oziru bi nam kak gospod od ondot prav silno vstregel, če bi nam o tem kaj več sporočal. Vr.) Dr. Gregorec je rekel, da mu o tem ni še prav nič znanega, pač pa obljubi že danes, da bo v državnem zboru ministra Gautscha v tem smislu interpeliral. Ker se dalje tudi nadja, da Nemci s svojim "državnem jezikom" tudi letos ne bodo mirovali, obljubi že danes, da se bo v tem oziru postavil na stališče katoliškega duhovna, ter bo v tem smislu spolnil svojo dolžnost."

Državni zbor bode bržkone sklican 21. sept., ravnatelj zbornice je to naznanil predsedniku dr. Smolki. Iz Predarlskega se pa piše, da bodo deželni zbori sklicani sredi novembra in zborovali kake štiri tedne, da rešijo delo, kar jih čaka.

Da je *Zagrebski kardinal Mihalovič* te dni svojo petdesetletnico praznoval, smo že poročali in tudi povedali o tej priliki, da so došle kardinalu razne častitke, med katerimi je bilo celo lastnoročno cesarjevo pismo. Pismo cesarjevo se glasi: "Ljubi kardinal, nadškof Mihalovič! Sprejmite moja najsrčnejša vošila k praznovanju Vaše petdesetletnice mašništva, ktera petdesetletnica je še tembolj sijajna, ker je spoštovanje, ki ga na vse strani imate, neomejeno. Meni bo Vaša dokazana zvestoba in udanost, kakor tudi Vaše zaslužno, iz čistega domoljublja in ljudomilosti izvirajoče delovanje vedno enako drago. Zato hočem pa svoje želje spremljati s prošnjo do previdnosti božje, da Vas Bog še dolgo vrsto let ohrani in sedanjí delavnosti na blagor sv. cerkve in državi na korist. V Gasteinu 9. avgusta 1886. Franc Josip." Res lepo in prijazno pisanje iz cesarske roke, ki časti najvišjega pisatelja in slavljenca.

Na *Ogerskem* se je narod pomiril ali vsaj na merodajnem kraju mislijo, da se je to zgodilo in se ni bati hudega, kajti ministerski predsednik Tisza gre v kopeli v Ostende in tam ostane 20 dni. Finančni minister Szapary pride 17., a trgovinski minister 18. t. m. v Budapešt. Ministerstva so menda že predložila finančnemu ministerstvu predštev za l. 1887. Pri finančnem ministerstvu bodo sestavili končni preštev.

Vnanje države.

Sv. oče še niso odposlali apostolskega delegata v Kitaj, niti to še ni končno določeno, tako nam pové telegram iz Pariza dné 14. avgusta, ker pravi, da je ministerski predsednik Freycinet to naznanil v ministerskem svetu (če je vse resnično?). Druga poročila pa o tem govoré, da bodo sv. oče vendar-le poslali delegata, ker to ni zoper francoski protektorat, niti zoper pogodbo leta 1860, ko je Francoska prevzela protektorat nad kristijani. — Čudno, domá vpijejo Francozje: "Sovražnik naš je klerikalizem", v Aziji pa hočejo zastopati in varovati kristijane in krščanstvo. — Beremo pa tudi, da podložni nemške države dobivajo pravice pri nemškem poslaniku, in niti ne hodijo k francoskemu poslancu. — Tako bode menda pokroviteljstvo francosko samo po sebi nehalo, ako bodo podložni raznih držav svojih pravic iskali le pri poročnikih njih države.

Nadvojvoda Karol Ludovik je baje iz Ruskega prinesel *zelo zantimive predloge*, kar se tiče rešenja orientalskega vprašanja, tako vé povedati "N. W. T." Ta novica se sicer ne vjema z drugimi, ki se raznašajo zaradi razmerja med Rusijo in Avstrijo. Pravijo, da je pl. Giers po dolgem trudu vendar ruskega cara pregovoril, da hoče napraviti zvezo med Rusijo in Avstro-Ogersko, in nadvojvoda Karol Ludovik bi bil baje odločen, da to na Dunaji zastopa. (Brez pomena potovanje svitlega nadvojvoda ni bilo, naj ima že ta ali drugačen pomen.)

O *Črnigori* v najnovejšem času nekateri trdijo, da si je jela z Italijo nekako sumljivo namežikavati in da je prijateljstvo večje, kakor bi vtegnilo

to za Avstrijo dobro in varno biti. Črnagora imela je do letos deset svojih sinov na Laškem v ondašnjih vojaških šolah, kjer so se za častnike vežbali in jih je ravnokar Italija tudi za častnike imenovala. Le-ti se sedaj domu vračajo, kjer bo knez Nikolaj vsakemu svoj batalijon izročil v zapovedništvo. Knez je tudi v Rim pisal in se je prav lepo zahvalil, da so mu mladenčje tako dobro izvežbali. Na Ruskem so pa vsled tega menda nekaj nahodni postali in menda ne brez vzroka; kajti tudi ondi se čujejo pritožbe, da se je Črnagora jela Rusiji odmikati ter se Lahom približevati. Nam ni znano, koliko je na tem in koliko na onem resnice; toliko pa rečemo, da če je eno ali drugo ali pa tudi oboje res, da se je Črnagora jako neumne politike lotila. Rusija jo je dosedaj zakladala z vsem potrebnim za duševne in telesne potrebe, kajti duhovščino ji je izgojevala in pa z denarjem jo je podpirala. Italija je revna kot cerkvena miš; ona le gleda, kje bi sama kak grizljaj dobila. Ondi se Črnagora nima prav nič nadjati. Morda se misli v bodočnosti v laški družini dvigniti proti Avstriji. To bi bila zopet jako neumna, kajti v tem slučaju se ji prav nič laglje ne primeri, kakor da pride še ob to, kar ima. Avstrija ima v Hercegovini trdna tla in to naj bi si Črnagora dobro v spomin vtisnila.

Vesela novica čuje se iz jugoiztoka, Bog daj, da bi bila le istinita, kajti pomenljiva bi bila posebno za nas Slované tako, da se to sedaj še popisati ne dá. Najprej pa opomnimo, da imamo malo vere v to. Srbski listi trdijo, da so se v odločilnih krogih *pravoslavne srbske cerkve odločili zediniti se z grško-katoliško cerkvijo* ter pripoznati sv. očeta v Rimu za pravega cerkvenega poglavarja. Može, ki imajo to reč v rokah, so raztreseni po celi jugoslovanski zemlji, kakor daleč sega pravoslavna vera. Nekaj jih je v konzistorijih v Belemgradu in v Sarajevu, nekaj v patrijarhatu v Karlovcih in nekaj pa tudi v ministerstvu Belograjskem. Prvi korak, ki se je v tem oziru storil, je bila odstranitev prejšnjega srbskega metropolita Mihajla, ki je bil silen in zagrižen nasprotnik vsega, kar je katoliškega. Tudi vse dosedanja imenovanja višjih duhovnov v pravoslavni cerkvi na to kažejo, da srbska vlada res nekaj na zedinjenje misli. Še bolj v tem nas pa potrjuje besede srbskega naučnega ministra Kujundžića (če so namreč resnične,) ki jih je govoril popu J. Popoviču. Rekel je: "Srbijsa se ne sme na večne čase Rusom za sužnjjo prodati. Zapada se moramo okleniti, če nečemo svoje dni vtoniti v ruskem morju, ktero vedno silnejše valovje proti nam zaganja! Kaj pa se nam je bati, če pripoznamo sv. očeta za najvišjega poglavarja naši cerkvi? Prav nič; pač pa se bomo sami čudovito okrepčali v naših političnih razmerah, kajti v zatišji bomo imeli mogočnega prijatelja ki nas bo vsakojakih navalov branil. Po velikih zapadnih narodnostih se je nam pritlikovcem ozirati, če hočemo sploh svoje dni kaj postati. Če pa to hočemo, moramo v prvi vrsti skupno cerkev in skupno politiko imeti. Jaz se bom za to idejo vedno boril in nadjam se, da zmagam." Če bi se to res vresničilo bilo bi pač velikega pomena ne le za Srbijo, ampak tudi za Avstrijo, kajti sovraštva, ki se sedaj zarad vere med Srbi in Hrvati tako čudovito šopiri, bi bilo h krati kar čez noč konec. Če samostojna Srbija v katoliško cerkev prestopi, prestopijo tudi avstrijski Srbi in Jugoslovani bi vse krepkejše stal, kakor sedaj ter bi se tudi oholemu Madjaru lahko vstavljal, kar bi za celo Avstrijo ne bilo brez velikega pomena. Pa: naznanilo pač slišim, a manjka mi vere.

Občinski svet v *Monakovem* ni sprejel povabila k zgodovinski razstavi v Budapeštu. To se Madjarom močno kadi in Szilagyi, ogerski zgodovinar, je v "Pester Lloyd"-u razodel svojo nejevoljo nad Bavarci, ki niso hotli sprejeti povabila. Szilagyi pravi, da je laž, ako se zatrduje, da Madjari sovražijo Nemštvo. Pred 200 leti Bavarci niso tako mislili, in so imeli boljše čutilo za potrebo časa, kakor ga imajo sedaj. Konečno se sklicuje "P. L." od Monakovskega občinskega sveta najbolj podučeno Nemčijo, ter se naadeja, da tam bolje poznajo mišljenje Ogrov. (Pred 200 leti so bili Bavarci pri osvoboditvi Bude iz turških rok, a Leopold I. je bil nemški cesar, ki je dobival v turških vojskah podpore od nemških knezov. Mnogo Nemcev je življenje zgubilo za rešenje Ogorske iz turških rok, in sicer tudi mislimo, da bi se Madjari raje potopili v nemško, nego v slovansko morje, ako sploh kedaj mislijo na to, da se ne bodo mogli ohraniti med tema dvema narodoma.)

S *pismi*, ki jih je svoje dni sedanji francoski vojni minister pisal vojvodu Aumalskemu, se ravnokar na Francoskem komedija uganja, ki je dotičnih krogov popolnoma navredna. Ko so vojvoda Aumalskega izgnali, odločil se je mož, objaviti pisma, v katerih mu je svoje dni Boulanger, kedar ni bil še general, zatrjeval svojo udanost. V to poslal je vojvoda Aumales svojega tajnika Limbourga do štirih vredništev, in sicer do "Figaro", "Gaulois", "Soleil" in "Moniteur Universel", kjer je Limbourg vprašal, če ne bi hotli prineesti "facsimile" Boulangerjevih pisem po fotografskem potu napravljen, stroškov pri tem ne bodo nikakih imeli, ker je za vse vojvoda že sam skrbel. Če so pri volji naj le kar po dotične klišéte pošljejo; fotograf Lefman jih ima. Objava bo pa tako silno zanimiva, da se bodo ljudje kar trgali za liste. Vredniki si kaj takega niso dali dvakrat veleovati, ter je vsak k fotografu Lefmanu hitel,

kar so ga le noge nesle. Nekoliko debelo je sicer pogledal, ko mu je fotograf rekel, da klišé velja 250 frankov, toda ker je vsak mislil, da je sam, je vsak plačal, klišé vzel in zopet domu hitel, da ga v svoj častnik uvrsti. Čez nekaj dni je vsak vrednik omenjenih štirih listov poslal svoj račun k Limbourgu, nadja se, da ga bo on ali pa vojvoda sam povrnil, ker je bilo tako rečeno, da je za stroške že Aumales sam skrbel. Toda sedaj se je za Limbourgu nos pobesil, ter o kakem računju sploh ni hotel nič slišati. Vojvoda Aumaleski se je na ta način jako poceni maščeval; lepa pa ta osveta nikakor ni bila; kajti zvižaja, ktere se je tu poslužil, da je svoj namen brez stroškov dosegel, je že bolj laži, kakor zvižaji podobna. Bila je pa tudi popolno nepotrebna; listi bi bili tudi sami od sebe radi toliko ali pa še več plačali; toraj pač ni bilo treba na ta način slepiti jih. Mogoče je pa tudi, da vojvoda za to ni vedel ter da vsa krivda zadeva tajnika Limbourga.

Izid volitev za občni svet na Francoskem. Voljenih je 1002 republikancev in 432 konservativcev. Republikanci so pridobili 95 sedežev, a zgubili 110; konservativci so pridobili 15 sedežev. V dveh okrajih, Sarthe in Mayenne, kjer so bili prej voljeni samo republikanci, so zmagali konservativci; v Orne in Tarn el Garonne so imeli enako glasov. Vstevši Senski okraj (departement de Seine) in tri algirske, imajo republikanci večino v petinsemdesetih krajih, konservativci v trinajstih. Republikanci ne bili bi nikdar dobili toliko glasov, a vlada je delala na vse kriptlje, vendar so konservativci napredovali mimo prejšnje volitve.

Strah pred zlovoljnim zatiranjem tiskarske slobode pripravil je tudi na Švedskem časnikarje na to, da so si po izgledu ostale Evrope omislili *odgovorne vrednike*, ki so bili pravim vrednikom le škit, za katerim so se dejanski vredniki lista skrivali. To pa za to, da če je bil odgovorni vrednik pod ključem, je list kljub temu lahko še dalje izhajal, ker je bil pravi vrednik prost. Kakor se je pa predlansko leto v Avstriji jelo na to pritiskati, da je na listu eden dejanskih vrednikov dotičnega lista podpisan, sicer se list vstavi, prav tako jeli so letos v Kopenhaguu tudi na to pritiskati, da se mora pravi vrednik na listu podpisavati, ne pa senca njegova. Dokler se bodo listi po tem ravnali, tako dolgo državna oblast ne bo zasledovala pisateljev tega ali onega zaplenjenega članka, ker se bo moral vrednik zanj pokoriti. Kjer se bo pa kak list zasačil, da ima podpisanega le imeno-vrednika, obsodil se bo brez milosti na 1000 do 5000 kron globe in pa pisatelj ali pa pravi vrednik bo kaznovan. Stroški, kar bi jih pri takih obravnavah nastalo, bodi si pri sodnji ali na drug način, pokriti se imajo iz dohodkov dotičnega lista. — To je s kratkimi besedami rečeno toliko, kakor tiskarsko svobodo in male liste vničiti. — Kje je pa poroštvo, da se bode mogli taki paragrafi izvrševati? Toliko kaveije se manjšim listom saj ne more nalagati (5000 kron); vrednikov (imeno- ali pravih) navadno nobedin nič nima. Sodnijske stroške pokrivati iz dohodkov lista je lahko rečeno ali težje storjeno. Kaj pa če list dohodkov nima, ampak se mora vsakoletni primanjkljaj še po kakem drugem načinu pokrivati? Ker lahko je mogoče, da kaka stranka list vendar le izdaje, če tudi ima namesto dobička zgubo. Pri zeleni mizi na Švedskem bo ne mara tako kakor po drugod, da tam je vse lepo gladko ter se dobiček kar po izvedencih dekretira, a v dejanskem življenji je vse drugače in mnogo grčevega.

Izvirni dopisi.

Od sv. Gregorja, 12. avgusta. Od sv. Gregorja dopis — zares čudno! Saj še morebiti svet ne vé, da je kje na Kranjskem sv. Gregor! In vrh tega dospé dopis še le po preteku celega tedna po slovesnosti! Pa bolje pozno, kakor nobenkrat. Slavnost pa je bila ta-le:

Še meseca januarja zapustil je bil prejšnji g. župnik, L. Grjolj. Št. Gregorsko župnijo in od tistega časa je bila osirotena. Dolgo, dolgo so Gregorci težko pričakovali novega župnika, poslednjič se jim je vendar-le želja izpolnila. Dne 3. avgusta opoludne zagromeli so topiči faranom naznanovaje, da danes pride duhovni pastir k svoji čedi. Okolo 3. ure začné se zbrana šolska mladina pod vodstvom učiteljevim pomikati z banderci in za njo so se uvrstili odraščeni, da dospé ves sprevod do kake pol ure oddaljene skranje vasi Št. Gregorske občine. Tu se pri slavaloku vse lepo razvrsti in pričakuje novega župnika. Ta dospé okoli 5. ure v spremstvu nekterih gospodov, stopi raz voza in pozdravi prav prijazno svoje nove ovčice. Nagovori ga najprej g. župan, potem g. učitelj in slednjič v imenu šolske mladine še mala učenka, ktera mu podá tudi šopek priprostitih cvetlic. Ginjen se zahvaljuje g. župnik Janez Brence vsem, podá pa še deklici prav krasno molitveno knjižico v spomin. Zdaj se zopet vse uvrsti

in se v lepem redu pomika za banderi proti farni cerkvi. Pot je bila prav na gosto okrašena z malimi smrečicami in na mnogih krajih kakor: pri županu, pri vходу v domačo vas, pred cerkvijo, šolo, župnijo in še v jedni vasi so pozdravljali lični napisi novega g. župnika. Najbolj so se pa fantje obnesli z dvema jako visokima majema (47 m) pri farni cerkvi.

Med streljanjem topičev in zvonjenjem dospemo v cerkev. Ko gosp. župnik vstopi, zadoni mu s kora prekrasen Belarjev „Pozdrav novemu župniku.“ Slednjič podeli novi župnik svojim vernim blagoslov z Najsvetejšim, na kar se vsi ginjeni in veseli razidejo. Bog nam ohrani dolgo novega gospoda župnika!

Iz kranjsko-štajarske meje, 14. avgusta. Naj podam „Slovenčevim“ čitateljem malo veselih novic iz naše okolice, ktere nas učijo, da moramo pazni biti na sebe in zlasti na male otroke, da nas ne zadene nesreča.

Pretečeno nedeljo popoldne je v Jastroblihu na Špitaliskem vtonila poldrugoletna deklica v domači rupi. Revše je šlo za svojo materjo, ki je ravno iz rupe vodo nosila ter za večerjo pripravljala. Rupo je mati pustila odprto; ta čas je nesrečna deklica vtonila.

Ravno na ta način se je ponesrečilo drugo otroče pred kakimi tremi tedni na Prosičniku poleg državne ceste na Štajarskem.

O istem času je tukaj tudi c. kr. cestnar padel iz črešnje, na kateri je veje klestil za svinjsko kuho. Bil je takoj mrtev. — Druga dva moža pa, ktera sta kamenje lomila v Vranski duhovniji, bi se bila kmalo s smrtjo ponesrečila; a vendar se njima ni druzega zgodilo, kakor da je jednega nekaj potrla, drugemu pa zlomilo roko. Prav lahko pa bi bilo prišlo hujše.

Vranski rodoljub, g. Šentak, je zopet v bolnišnici v Gradcu. Bog daj okrevati vrlemu možu in zvestemu Slovencu! Pa — naj bo žalostnih novic za danes dovolj; pa še kaj druzega.

Na Vranskem so to poletje osnovali požarno brambo. Taka naprava je bila v tej okolici prav potrebna.

Z letino smo v naši okolici še precej zadovolji. Strnénega žita se ni ravno veliko snopja našlo, je pa brstno in zrnje jekleno. Sadje, sočivje in drugi jesenski sadovi nam tudi dobre pridelke obetajo. Le še kaj prida cene in kupca si naši kmetje želijo za svoje pridelke, potem bodo že živeli in tudi davke plačevali. K.

Iz Züricha, 11. avg. V Inomostu nas je čakalo več romarjev, katerim je kazalo bolje, naravnost tje potovati namesto preko Dunaja se voziti. Po četrtturnem postanku smo se podali naprej (s I. vlakom) in sicer pelja novo izdelana predarlberska železnica dobri dve uri vožnje proti zahodu poleg reke Inn do Landeka. Od tod se vzdiguje vedno višje in višje v visoke gore, dokler ne pridemo pri sv. Antonu v arlberški predor. Zaprli smo vsa okna, da nas dim ne duši. Tunel, 10.260 metrov dolg so po 3½ letnemu delu 19. nov. 1883 zgotovili. Brzovlak ga prevozi v 20 minutah. Do srede tunela se železnični tir še vedno vzdiguje — a na zahodni strani pada. Vročina med to podzemeljsko vožnjo silna. Pri Langenu smo prišli zopet na svetlo. Toda ne samo ta podzemeljska vožja je zanimiva — silno zanimivi so tudi mostovi in viadukti, po katerih pelja železnica. Proti poldnevu smo došli v Feldkirchen. Nenadoma nam razdelijo naš vlak in večina vozov se odpelja v Bucho (na Švicarskem), kjer so dotični popotniki imeli kosilo. Drugi smo čakali poznejši vlak in kosili v Feldkirchnu. J. Ž.

Iz Berna, 11. avgusta. Blage čitatelje prosim, naj mi ne zamerijo, da tako slabo vežem svoje stavke. Pišem te zaznamke vedno med vožnjo na železničnim vlakom, kar je včasih prav težavno. — Iz Feldkircha, kjer smo, se vé, le na kolodvoru ostali, odrinemo še nekoliko časa proti zapadu, nenkrat se pa železnica obrne proti jugu in sicer skozi zemljo kneza Liechtensteina. Zagleda moše tukaj močno reko Reno; unkraj te reke je Švicarska postaja Buchs. Tu smo čakali dobro uro. Sestavil se je le eden velikanski vlak, ki sprejme vseh 584 romarjev. Do Sorgansa pelje železnica proti jugu, od tod do Züricha pa naravnost proti zapadu. Kmaldo dojdemo do Wallenstädtskega jezera, ob njegovem južnem obrežju se vozimo ¾ ure, od Lachena naprej poleg Zürichskega jezera ¼ ure do Züricha. Ta vožnja, ki gré najprej pod visokimi gorami, potem po lepih dolinah, slednjič po krasnem, rodovitnem

obrežju Zürichskega jezera, mi ostane nepozabljiva. V Zürichu smo prenočevali. Počitka smo potrebovali, posebno tisti romarji, ki smo se že dve prejšnji noči neprenehoma vozili. Bregovi Zürichskega jezera prepleteni so z vinogradi, vrtovi in krasnimi vilami. Za prišlice je bilo vse preskrbljeno. Romarjem so se od komiteja odločili hóteli za prenočišča.

Iz Lyona, 12. avg. Včeraj 11. avg. smo se odpeljali iz Züricha ob 6. uri zjutraj ter došli zvečer ob 7½ v Lyon. Vreme deževno, prejšnja vročina minula, vožnja po ravninah prijetna. Švicarski čas za avstrijskim pol ure kasneji — svoje žepnice smo potem uravnali za pol ure kasneje, — pa od Genfa naprej smo jih morali zopet za pol ure djati nazaj. Ko smo toraj v Lyon došli ob 7. uri zvečer, bilo je pri vas že osem. Ne daleč od Züricha naprej blizu železnične postaje Baden se vidi podrtija zgodovinsko zanimivega grada: Habsburg. Po vagonih se zapoje navdušena avstrijska himna. V Freiburgu nas pozdravljajo iz hiš in nas sprejme neka deputacija ter romarjem pokloni nerodno pesem, predstavljeno iz francoščine, ki popeva prikazen Matere Božje v Lurdu. Ta dan nismo nikjer obstali tako dolgo, da bi bili mogli kositi! — V Genfu smo prestopili v nove, prav nerodne francoske vagone. — V bližnjem štacijonu: Belegarde smo morali s svojo prtljago iz vozov, da se nam vsa preišče. Švicarji so bolj prijazni: oni nam niso delali na meji te velike sitnosti z revizijo. Ob vožnji proti Lyonu zapazimo na pečinah postavljene velikanske kipe Matere Božje lurške. Na kolodvoru v Lyonu grozna zmešnjava — pobalini so nam žvižgali ter se obnašali prav surovo. Odbor nam je drugo jutro nasvetoval, naj denemo v stran romarsko znamenje. Drugo jutro so zoper nas zabavljali tudi tukajšnji radikalni listi. Z Bogom! J. Ž.

Domače novice.

(„Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov“) napravi v nedeljo, 22. avgusta, celdanski izlet v Škofjo Loko. Natančnejši vspeled priobčimo prihodnjič.

(O včerANJI veteranski slavnosti) za danes le toliko omenjamo, da je bila nad vse sijajna in živahna; ljudi je bilo pa toliko pri Ločnikarji na Glineah, da je prostora in jedi zmanjkalo. Več o tem jutri.

(Gosp. Ribič iz Ljubljane.) Vredništvo „Slov.“ dobilo je sledeče sporočilo: Gosp. Ribič, deželno-sodnijski svetovalec v Ljubljani, se je danes, 15. t. m. popoldne iz Celja peljal na Dobrno; ne daleč od mesta se je zvrnil in se vsled tega nekoliko poškodoval, čeravno ne nevarno, vendar se je vrnil k „Slonu“, kjer je bival že nekaj dni, ob katerih se je kopal v Savinji.

(Poročil se je) danes g. Anton Obreza tapetnik in hišni posestnik v Ljubljani z gospico Marijo Dovganovo.

(Umrl je) Simon Rupar, dijak 5. gimnazijalnega razreda v Ljubljani, 14. t. m., previden s sv. zakramenti, za sušico. Bil je danes ob 4. uri popoldne pokopan. Sošolci, spominjajte se ga v molitvah.

(Razpisana) je služba okrajnega zdravnika v Krškem do 31. avgusta t. l. Nagrade je 400 gld.

(Vojaške vaje) v Ljubljani bodo imele letos jako majhen okvir, ker se ne bodo preko brigade raztezale. K taistim so došli iz Pulja 3 batalijoni peš-polka št. 97 Milan I. kralj srbski, in pa jeden eskadron ulancev iz Celovca. Pešci so se nastanili po sladkornici, konjiki pa po mestu in deloma tudi po bližnji okolici. Teh vaj vdeležujejo se tudi brambovci in bodo trajale do 4. septembra.

(Pevska slovesnost) v Ptuji vršila se je čudovito lepo in prijetno. „Sokol“ so se še le danes popoldne v Ljubljano povrnili. Slovesnosti so se vdeležili razven „Sokolov“ tudi „Slovansko pevsko društvo“ z Dunaja, „Slovenija z Dunaja“, „Triglav“ iz Gradea, ter mnogo Hrvatov. Ljudstva je bilo pa toliko, kakor ga Ptuj z lepo še ni videl. Več o tem prihodnjič.

(Vabilo) k rednemu občnemu zboru društva „Zveza slovenskih posojilnic“ kteri se vrši 27. avg. t. l. (petek) ob dveh popoldne v prostorih „Celjske čitalnice“. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika o delovanji in stanji „zveze“. 2. Poročilo predsednika o gmotnem stanji „zveze“. 3. Poročilo predsednika

o časniku „Zadruga“. 4. Nasvėti navzočih zastopnikov, oziroma v zvezi stoječih posojilnic. 5. Razni nasvėti.

(O jugoslovanskem klubu), ktereга nameravajo jugoslovanski poslanci v državnem zboru napraviti, izjavil se je bodoči državni poslanec dr. L. Gregorec, da sedaj še ni mogoč.

(Koleri) je hladno vreme po Trstu in Tržaški okolici čudovito kviško pomagalo. Po Trstu ljudje sploh tožijo, da jih trebuh boli in da jih slabosti obhajajo. To vse kaže na jako nezdravo ondašnje podnebje. Kakor v Trstu, je tudi v Istri več ljudi za kolero pomrlo, odkar je hladneje postalo. Sploh je kolera hladno in mokrotno vreme jako vgodno. Najhuje razsaja po Isoli in okoli Ricmanov.

(Notar) gosp. Viktor Vesel prestavljen je iz Gradiške v Trst. Na Primorskem so ob enem za notarje imenovani: advokat dr. Anton vitez Volpi-Cesantenfeld s sedežem v Trstu; c. kr. okrajne sodnije adjunkt v Piranu dr. Mihael Depaughner s sedežem v Piranu in avskultant Aristides Constantini s sedežem v Gradiški. Kolikor mož toliko tujecev! Čudno, da našim ljudem ta stan ne diši na Primorskem. Pesebno v Trstu in Gorici bi naroden notar v kratkem moral obogateti, toliko bi imel dela.

Razne reči.

— Napadnik v Fehringu, ki je hotel duhovnika pred altarjem umoriti, je bajje bolan na umu. Govori tako zmedeno, da ne vedó ali bi ga odvedli v nornišnico ali v ječo.

— Jakob Rappoport znan bogataš umrl je v noči 11. t. m. v Altenbergu (blizo Klein-Mariazella) za mrtvoudom. Bil je rajni borzijanec prve vrste, ter si je s tem milijone pridobil, dostikrat pa tudi veliko zgubil, umrl je v 46. letu svoje starosti. Lansko leto ga je bolezen napadla, in zdravnik mu je takrat povedal, da bo umrl nagle smrti. Dr. Rappoport zapušča vdovo in 7 maloletnih otrok.

— So ljudje tudi dandanes še vedno na svetu, ki si sami prav nič ne upajo, temveč vse le od države zahtevajo. Najprvo, česar pri njej iščejo, je za-se dobra služba in na stare dni spodobna vpokojnina. No, to je že prav; služiti mora vsak, kogar niso rojenice položile v zlato zibelko in tudi to je pošteno, da potem od tistega na starost dobi preskrbnino, komur je moči svojega življenja posvetil. Ali to se nam neumno zdí potem od takih ljudi, da zahtevajo, da naj država tudi vse drugo po cesarstvu ali kraljestvu v roke vzame in odločuje, kako naj se dela, kako naj se umetnost goji, podučuje, kreta, jé, pije in konečno morda tudi spi. To je odveč, jako slab človek mora biti tisti, kteri si prav nič ne upa iz lastne moči, temveč za vsak korak migljeja od zgoraj zahteva. Slab! ne mislimo v hudobnem nravnem pomenu, pač pa slab gledé duševnih zmožnosti. Zato pa zahtevajo vse možno in nemožno od države. Prav za prav bi se pa od nje ne smelo druzega zahtevati, kakor da strogo čuje nad izvrševanjem pravičnosti in spolnovanjem postav, pred kterimi morajo biti vsi enaki. Za vse drugo skrbi naj pa vsak po svojih močéh, ter naj si prizadeva po božjih, cerkvenih in državnih postavah živeti, pa mu ne bo nikjer treba roke državne mame. Sam bodi mož, potem boš kaj veljal, ne pa še le, če te bo država za to naredila, sam sebi prepuščen pa stojiš, kakor dete pri zibelki.

— Na otoku Ischia je neki Casamicciola toliko pozidana, da zamorejo bolniki zopet obiskovati zdravilne kopeli. Pravijo, da je mnogo hiš tako trdno zidanih, da se jim ni bati nobenega potresa. Da je to prazna beseda, vé vsak.

— Ali poznamo Nilove vire? O tem govori profesor Kirchhoff v Peterman's Mittheilungen. Za Nilove vire so imeli dosihmal Viktori-Ukereve-Nyanza in Albert-Nyanza. O teh že govori Ptalomej. Kirchhoff pravi, da pravi vir Nila ni proti reki mali Albert-Nyanza, ampak to je jezero, ki je bolj na jug pod ravnikom Luta ali Muta Nsigl. To jezero našel je Stanley l. 1876 na zatonu Beatrice. On je pač mislil, da spada k jezeru Albert-Nyanza. Giessi je našel na jugu, da se jezero konča v močvirji; njegov naslednik Maison je pa našel l. 1877 reko 400 metrov široko z rudečkasto vodo; a Gessi pravi, da se dolina jezera Albert-Nyanza razteza na jug. Ta rudeča reka je najbrž zveza obeh jezerov, ki sta zemeljsko stopinjo vsaksebi. Tudi visočina jezera Albert-Nyanza, ki je skoraj zmirom enaka, kaže na zbirališča vodá bolj proti jugu, samo Ukereve ne more to biti, ker je odtok Albertovega jezera dvakrat tako močen, kakor odtok jezera Ukereve, kteri se vanj izteka. Druga polovica vode pa javalne izhaja iz Albertovega jezera, ki je vendar-le premajhen za to. Vprašanje zaradi Nilovih virov, s kterim se učenjaki že več sto let vkarjajo, še sedaj ni rešeno. Vzhodni vir Nilov je v jezeru Ukereve, zahodnega pa še sedaj ne poznamo.

Narodno gospodarstvo.

Mlekarska zadruga v Ljubljani.

(Dalje.)

Ni treba bati se, da bi mlekarski pridelki ne našli kupcev, če so le pravilno izdelani. Tako na pr. se kaj lahko prodá fino presno maslo (puter) v Trstu, Pulju in v daljne kraje. Ali ni žalostno za naše kranjske kmetovalce, da morajo trgovci Ljubljanski iskati na Tominskem finega presnega masla (puter), in potem naj mi kdo ugovarja, da ni najti kupcev. O tem sem se sam prepričal in res jako nejevoljen obžaloval maloskrbnost naših kmetovalcev, toliko bolje, ker fino, presno maslo prodaje se prav lahko. Bog daj, da bi ga le dovolj bilo, po 1 gld. 15 kr. do 1 gld. 25 kr. kilogr.! Pa tudi posebno za pusti sir je dovolj kupcev, če je le blago res dobro.

Za sedaj naj so le kratke vrstice namenjene živinorejcem po vaséh, ki so preoddaljeni od Ljubljane, toraj se ne bodo zamogli vdeleževati namenjene glavne mlekarske zadruge v Ljubljani; naj jih premišlujejo, morda se prepričajo o dobri strani tega nasveta ter sebi v korist prično s takimi zadrugami, o katerih bom skušal z dokazi računov še pisati, ako bo sl. vredništvu ljubo.

Kdor toraj dobro računa, kmalu se bo prepričal, da je mlekarstvo ena najvspešnejših strok kmetijskega gospodarstva.

Sedaj mi preostaja še govoriti o mogočnosti izvaževanja mleka. Že cene kažejo, da je po onih mestih pomanjkanje mleka; resnično dobro mleko našlo bo kupcev, saj se v Pulju — kakor iz pisma veleecenjenega gospoda ondi živečega pozvedem — prodaja liter mleka, kteremu je primešanega tudi ovčjega mleka in tudi vode, po 14 do 16 kr.! Preverjen sem, da bodo posebno uradniški krogi še hvaležni, če jim bo mogoče po enaki ali celo zmerišni ceni kupovati resnično dobro kravje mleko. V Opatijo in v Reko bo tudi mogoče pošiljati mleko, posebno pa po jako visoki ceni fino surovo maslo.

V Trstu naselili so se celo iz Italije nekteri mlekarki in tudi iz Italije naravnost prihaja veliko mleka na trg.

Ugovoru, da je vendar le neverjetno, da bi bilo mogoče tako daleč pošiljati mleko, kakoršnega sem pogostoma moral čuti, protijavljam le to, da deluje v Gradcu mlekarska zadruga, ki pošilja mleko noter na Dunaj! Imamo toraj mi vendar le veliko krajšo pot do Trsta, Reke in Pulja.

Graška mlekarska zadruga razposlala in razpečala je v minulem letu 1.571.488 litrov mleka!

Tisoče litrov mleka prihaja na Dunaj iz daljnih okrajev, celo iz Ogerskega. Preskrbljene so železnice celo z vozovi (vagoni), v katerih prevažajo zaklane vole, teleta in dr. s Českega in z Nemčije v Pariz! S pripomočjo leda zamore se mleko tako ohladiti, da je sposobno za daljno vožnjo. Celó v poletnem vročem času pride mleko lahko popolnoma zdravo v daljni kraj, če je le bilo takoj po molži do dobrega z ledom ohlajeno. Za to služijo posebni hladilni aparati, s kterimi se mleko na 7° ohladiti zamore. Mleko se namreč po zvitih cevih preteka, cevi pa so obdane z vodo, ktera se še z ledom ohlajuje. Ako bo dokaj družnikov zbralo se, brez težave bodo priskrbeli, da bodo mlečne vrče za časa najhujše vročine obložili z ledom, tako, da ne bo nikdar mleko pokvarjeno, skisano dospelo na kraj določeni. Vsa ta previdnost bo mogoča skupnim, združenim močém, posameznik bi tega ne zmogel.

Gledé stroškov za transport morem le toliko omenjati, da je cenik ali tarif za mleko že jako nizko odmerjen celo na južni železnici, ki ima sicer precej visoke tarife. Ko bi pa se zadruga — kar upam — močno razširila, mogoče ji bo še posebej pogajati se z vodstvom južne železnice in z ravnateljstvom c. državne železnice, da dajo polajšave onim, ki veliko blaga pošiljajo, posebno pa redno skoz vse leto. Zato tekmujejo če tudi zelo oddaljeni veliki trgovci, na pr. lesni trgovci, ktere skoro polovico manj stane prevoznja lesa, kakor malega posestnika, ki le par vagonov blaga odposlata zamore. Toraj tudi ta slučaj nam jasno spričuje pomen združenja posameznih sil v eno celoto.

(Dalje prih.)

Telegrami.

Ljutomer, 16. avgusta. Shod volilcev pri sv. Juriji je bil sijajen. Kukovec poročal je pohvalno o delovanji svojem v Gradci, ka-

nonik Gregorec razvijal je svoj agrarni, narodni in politični program, ter je bila kandidatura med burnim „živio“ klicanjem jednoglasno sprejeta.

Budapešt, 15. avgusta. Pri otvorjenji zgodovinske razstave napravil je Tisza govor, v kterem je ozirajé se v preteklost rekel, da kdor bi se drznil prestol ali domovino napadati, bode imel z armado in narodom skupno opraviti.

Bruselj, 16. avgusta. Red se tudi zvečer ni nikjer kalil.

Bruselj, 15. avgusta. Blizo 30.000 manifestantov vlačilo se je po mestu, ktere je množica prav sočutno pozdravljala. Red se ni nikjer kalil. Godbe so svirale „brabansono“ in „marselezo“. Po plakatih, ktere so s saboj prinesli, zahtevali so splošno volilno pravico in pa amnestijo.

London, 16. avgusta. Po noči od sobote na nedeljo so se neredi ponovili.

Belfast, 16. avgusta. Oboroženi protestantje in katoliki streljali so štiri ure drug na drugega. Na obeh straneh je po več ranjenih in mrtvih. Še le proti jutru posrečilo se je vojakom mir napraviti, ne da bi bilo treba iz novega kri prelivati.

Umrli so:

12. avgusta. Giorgio Vuro, zasebnik, 74 let, Dunajska cesta št. 13, vnetica ledjev. — Amalija Gorenc, kovačeva hči, 13 mes., Poljanska cesta št. 18, jetika. — Minka pl. Bleiweis-Trsteniški, zdravnikova hči, 17 let, Pred Škofijo št. 16, pljučnica. — Frane Eržen, umirovljeni c. k. uradni sluga, 67 let, Kapitalske ulice št. 13, spridenje želodca.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	barometra v mm	termometra po Celziju			
7. u. zjut.	735-58	+11.6	brez. v.	megla	0-00
14. 2. u. pop.	733-96	+22.8	sl. vzh.	jasno	
9. u. zveč.	735-59	+16.8	sl. zap.	jasno	
7. u. zjut.	738-72	+15.2	brez. v.	jasno	0-00
15. 2. u. pop.	737-72	+25.0	sl. svzh.	del. jasno	
9. u. zveč.	738-50	+17.1	sl. svzh.	jasno	

V soboto zjutraj megla, kasneje jasno zvečer oblačno. Srednja temperatura 17-10° C., za 3-3° pod normalom. — V nedeljo lepo in ne prevroče. Srednja temperatura 19-1° C., za 0-2° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

16. avgusta

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl.	55 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	86 „	40 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	121 „	— „
Papirna renta, davka prosta	102 „	25 „
Akcije avstr.-ogerske banke	369 „	— „
Kreditne akcije	282 „	80 „
London	126 „	— „
Srebro	— „	— „
Francoski napoleond.	9 „	98 1/2 „
Ces. cekini	5 „	92 „
Nemške marke	61 „	70 „

Zahvala.

Za ginjaive, vsestranske dokaze pristrénega sočutja ob izgubi naše drage

MINKA,

kakor za milo petje gg. pevcev ljubljanske čitalnice, izreka svojo najiskrenejšo zahvalo

rodbina Bleiweis-Trsteniški.

Podpisani naznanjam, da sem jako priljubljene knjižice za mladino, pod naslovom:

„Knjižnica slovenske mladini,“

ktere je spisal, predelal in založil Iv. Tomšič, c. kr. učitelj na vadnici, prevzel v svojo zalogo ter se vsi trije zvezki, ki so do zdaj prišli na svitlo, po navedenih cenah vedno dobivajo v moji zalogi in sicer, knjižica:

Dragoljubci, spisal Ivan Tomšič, mehko vezana 18 kr., trdo vez. 26 kr.

Peter Rokodelčič, spisal Iv. Tomšič, mehko vez. 30 kr., trdo vezana 36 kr.

Sreča v nesreči, spisal Janez Cigler, mehko vezana 32 kr., trdo vezana 38 kr., popolnoma v platnu 55 kr.

Gledé na to, da so te knjige jako lepe vsebine, da so prav solidno vezane in olepšane in da se je cena znižala, priporočajo se najbolj za šolske knjižnice, za družine in za raznovrstna darila. (2)

Matija Gerber,
(Jos. C. Gerber)

Založna trgovina s papirjem
knjigoveznica,
Ljubljana.

Naznanilo in priporočilo.

Udano podpisani dovoljujem si prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu naznanjati, da se moja

knjigoveznica

od 10. maja t. l. nadalje nahaja na sv. Petra cesti št. 6, nasproti gostilne pri „Avstrijskem cesarju“.

Priporočam se vsem, da me v novem stanovanji podpirati blagovolijo, kakor so me do sedaj. Skerbel bodem naročnikom vselej naglo in dobro postreči. Priporočam se prečastiti duhovščini za prevezovanje „Missale Romanum“, „Brevirjev“ in vseh družih liturgičnih knjig; učiteljem in čitalnicam za vezanje šolskih in knjižničnih knjig; uradnjam in županijam za vezanje uradnih knjig. Vnanjim naročnikom pripravljem sem pri večjih pošiljках povrniti vožne ali druge stroške; Ljubljanskim naročnikom pa, kterim čas ne dopušča zaradi oddaljenosti tu sem priti, pridem ali pošljem sam po delo, naj mi le po dopisnici ali kakor si bode, naznanijo dan in uro, kdaj da pošljem, ali pridem po delo. Vedno bodem pripravljen, vsako, tudi najmanjše delo prevzeti in ga ročno izvršiti. Konečno se priporočam tudi še za galanterijska in kartonažna dela z zagotovilom nizke cene in ličnega dela.

Z odličnim spoštovanjem

Fran Dežman,
bukvovez.

(6)

Kmetijski stroji

iz najslavnejših tvrdk po tovarniških cenah in to: mlatilnice na róko in na vrtilo, trijerji, čistilniki, slamo-reznice, robkalnice, stroji za sekanje repe, drobljivci, vsake vrste in velikosti; sesalnice in brizgalnice, ter za jesen stiskalnice za vino in mošt, kakor tudi obiralnice za grozdje itd.

Tistim poljedelcem, kteri bi se ktere teh prekoristnih strojev in orodij radi omislili, pa jih ne morejo takoj plačati, dovoljujejo se daljši plačilni obroki.

Šivalni stroji

dobivajo se ravno tū vsake vrste na zbiranje kakor tudi blagajnice, v kterih so spravljene reči pred ognjem in tatovi varne, prodaja

z najodličnejšim spoštovanjem

Franc Better,

Ljubljana, Stari trg št. 1, nasproti železnega mostu.

(3)